

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ Σ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΥ

Η απαγωγή του μνηστήρος

Νουβέλα
βασισμένη σε αληθινά γεγονότα

ΚΕΔΡΟΣ

Κωνσταντίνα Σ. Λιβιεράτου: *Η απαγωγή του μνηστήρος*

ISBN 978-960-04-4905-1

Επιμέλεια-Διόρθωση: Μαρία Σπανάκη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Κωνσταντίνα Σ. Λιβιεράτου, 2018*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2018*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

Κάμποι Χανίων 1880

Ο φόνος του Χασάν

Λίγο πριν τα μεσάνυχτα η βροχή δυνάμωσε. Κεραυνοί σκίζαν τον ουρανό, με βροντές και απειλές για θεομηνία. Αυτή την καταιγίδα όμως δεν την έστελνε θεός.

Συμφωνία με τον ίδιο τον διάβολο είχε υπογράψει η Ευγενία, ψυχή να μην περάσει την ώρα τούτη από το σκοτεινό σοκάκι όπου είχε στήσει καρτέρι. Βρεγμένη ως το κόκαλο, έτρεμε από το κρύο και τον πυρετό που την έψηνε δύο μερόνυχτα. Από κείνη την καταραμένη μέρα που ο φονιάς επέστρεψε στο χωριό, δεν είχε κλείσει μάτι η γυναίκα, δεν είχε βάλει στο στόμα της ψωμί, μόνο νερό λαχταρούσε, νερό δροσερό για τα μέσα της, που καίγονταν από φόβο και λύσσα.

Είχε αρχίσει να τον παρακολουθεί μέρα και νύχτα. Έμαθε πότε κοιμάται, πότε ξυπνάει, πότε βγαίνει απ' το σπίτι του, πότε γυρνάει, πού πηγαίνει, πότε μεθάει, τι λέει, τι φοβερίζει...

«Έγνοια σου, και ξεπετάχτηκαν τα παιδιά της!» είχε μολογήσει το μεθυσμένο του μυαλό ένα βράδυ στο καπηλειό.

Ανατρίχιασε κι έσφιξε πάνω της το τουφέκι. Τότε τον είδε να βγαίνει σκοντάφτοντας από το υπόγειο μαγαζί, και μια μπόχα ξινοσμένου κρασιού και μούχλας όρμηξε στα ρουθούνια της. Ανακατεύτηκε.

Ο άντρας πήρε τον δρόμο προς το σπίτι του, βρίζοντας τους ουρανούς και τη μοίρα του. Τον ακολούθησε. Κάθε τρία του βήματα, νόμιζε ότι θα σωριαστεί, τόσο που τρίκλιζε και γλίστραγε. Μετά στάθηκε και ψαχούλευε κάτι στη βράκα του.

Έβγαλε το τουφέκι κάτω από το πανωφόρι της.

Τα δόντια της χτυπούσαν σαν δαιμονισμένα. Σημάδευσε. Ένιωσε στα χέρια της τα χέρια του άντρα της. Δεν ήταν μόνη.

Η βροχή θόλωνε τα μάτια της. Δεν ξεχώριζε

τίποτα. Τα δάχτυλά της είχαν παγώσει σαν από νεκρική ακαμψία.

Την ξεκούφαινε ο χτύπος της καρδιάς της. Έριξε. Φοβήθηκε ότι η τουφεκιά θα ξύπναγε όλο το χωριό. Τ' αυτιά της βούιζαν. Το σώμα της είχε παραλύσει.

Δεν μπορούσε να κάνει βήμα. Έπρεπε όμως να τρέξει.

Να φύγει, να κρυφτεί... Τα παιδιά της!

«Έγνοια σου, και ξεπετάχτηκαν τα παιδιά της!» είχε απειλήσει ο φονιάς. Τα δικά της παιδιά.

Αυτά θα σκότωνε ο Χασάν μόλις μεγάλωναν λίγο ακόμα. Πόσο ακόμα; Έναν χρόνο, δύο, τρεις;

Πόσο θα περίμενε; Και θα περίμενε κι αυτή μαζί του τη μέρα, τη νύχτα, την ώρα, που το μαχαίρι του θα τα κομματιάζε; Με σταυρωμένα χέρια; Επειδή ήταν γυναίκα; Και χήρα. Και μόνη στον κόσμο.

Μπορεί η βεντέτα να ήταν αντρική υπόθεση, οι δύο οικογένειες είχαν, εδώ κι έναν αιώνα, κάμποσα παλικάρια στο χώμα, η Ευγενία όμως είχε άλλη γνώμη.

Τα δικά της αγόρια θα τα έσωζε, ο κόσμος να χαλάσει.

Αυτή τα 'φερε στον κόσμο, αυτή θα τα ανάσταινε.

Τροφή για τα σκουλήκια δεν θ' άφηνε να γίνουν.

Κι ας την έκλειναν φυλακή. Κι ας την εκτελούσαν στα δέκα μέτρα.

Ο Χασάν κειτόταν στο σοκάκι, τα μυαλά του χυμένα στη λάσπη και το αίμα του να σμίγει με τα ρυάκια της νεροποντής, μα η Ευγενία δεν του 'ριξε δεύτερη ματιά. Έτρεξε στα παιδιά της. Μακριά από τον νεκρό φονιά του πατέρα τους, που δεν απειλούσε πια κανέναν. Όσο κακό είχε να κάνει, το 'κανε – τότε.

Η Ευγενία τρύπωσε στο σπίτι της. Ο ιδρώτας είχε μουσκέψει το πρόσωπό της, έσταζε καυτός και πάγωνε τα μέλη της μόλις συναντούσε το νερό της βροχής που την είχε ποτίσει.

Όλα ήταν σιωπηλά. Η φωτιά στο τζάκι είχε σβήσει. Δυο μεγάλοι μπόγοι με τα υπάρχοντά τους ήταν έτοιμοι στη γωνιά, προς αναχώρηση. Τους είχε γεμίσει αφού είχε βάλει τα αγόρια για ύπνο. Νυχοπατώντας να μην κάνει θόρυβο. Φόρεσε στεγνά ρούχα και τα ξύπνησε. Έπρεπε να βιαστούν. Πριν χαράξει.

Μακριά από το αίμα

Στ' ανοιχτά βγήκε το καϊκι, με τα παιδιά να κοιμούνται κάτω από μια μάλλινη κουβέρτα, δυο άντρες πλήρωμα και τη γυναίκα που παραμιλούσε από τον πυρετό, ακουμπισμένη σε δυο μεγάλους μπόγους. Η βροχή είχε σταματήσει από ώρα, κι ένα ασημένιο κομμάτι από φεγγάρι έφεγγε τον δρόμο τους. Ο καπετάνιος και οι άντρες του είχαν πληρωθεί με χρυσά τάλαρα. Τόσο άξιζε η σιωπή τους. Τους είχε ορκίσει η Ευγενία στη ζωή των παιδιών τους. Το μυστικό της φυγής της να το πάρουν μαζί τους, στον τάφο.

Πνιγόταν στο αίμα ο ύπνος της, εφιάλτες τής τάραζαν τον νου μερόνυχτα που καιγόταν στον πυρετό. Τα παιδιά έτρεμαν ότι θα τη χάσουν κι

έκλαιγαν. Άκουγε κλάματα στον λήθαργό της μέσα, και ουρλιαχτά. Έβλεπε το αίμα να ξεπηδάει από τον λαιμό του άντρα της πριν το σώμα του σωριαστεί στο κατώφλι του σπιτιού τους.

Το μαχαίρι του Τουρκοκρητικού, ακόμα έξω από το θηκάρι του, άστραψε στην τελευταία ακτίνα του ήλιου που έδυε. Τα ουρλιαχτά ήταν αυτή. Μετά εκείνος πήρε τα όρη, τα βουνά. Αυτή τον κυνηγούσε και τον έψαχνε στις σπηλιές, αναμαλλιασμένη, στα μαύρα, με μάτι σαλεμένο... Μετά ησύχασε. Κάθισε στο σπίτι με τα παιδιά φρόνιμη. Όσοι αυτός ξαναεμφανίστηκε στο χωριό, χωρίς ντροπή, κι άρχισε τις απειλές.

Το καϊκι άραξε στο Γύθειο ύστερα από ένα εικοσιτετράωρο. Χωρίς να πάρουν ανάσα, χωρίς μια στάση να ξαποστάσουν, πήραν αμέσως ένα κάρο για Καλαμάτα. Σαν να τους κυνηγούσαν. Η Ευγενία δεν ήθελε να τους δει ανθρώπου μάτι, να περάσουν απαρατήρητοι ήθελε. Σαν αόρατοι, αν ήταν δυνατό.

Στην Καλαμάτα, ανέβηκαν σ' ένα καϊκι που άδειαζε αλάτι και φόρτωνε σύκα για Μεσολόγγι. Όταν έφτασαν στο Μεσολόγγι, η Ευγενία ήταν πια απύρετη, αλλά χλομή σαν πεθαμένη. Τα

παιδιά – ξεθεωμένα, βρώμικα, διψασμένα – κοιτούσαν με απορία τον τόπο που έμελλε να γίνει τόπος τους.

«Τι είναι εδώ, μάνα;» ρώτησε το μικρό.

«Η ζωή, Νικόλα μου! Η ζωή σας», απάντησε η Ευγενία, και στο μάτι της κάτι ζωντάνεψε και φώτισε ύστερα από τόσες μέρες.

«Και γιατί οι άντρες φοράνε γυναικεία ρούχα, μάνα;»

«Σώπα, παιδί μου, δεν είναι γυναικεία».

Το Ξεκλήρισμα

Το άψυχο σώμα του Χασάν σ' ένα άθλιο χράμι το τύλιξε ο κάπελας και μαζί με τον παραγιό του το ξάπλωσαν σε δυο τραπέζια, στο μαγαζί. Κανείς δεν ήρθε να το πλύνει, να το νεκροντύσει, να το κλάψει. Ο αγροφύλακας μόνο κι ο παπάς του χωριού να πει μια προσευχή, απουσία χότζα. Κανένα λουλούδι δεν έριξαν πάνω στο χώμα που τον κατάπιε. Ήταν ο τελευταίος της φαμίλιας του. Και αυτός τελειωμένος από χέρι μισητό. Φονικό χέρι του προαιώνιου μίσους, της ίδιας βεντέτας που αφάνισε όλη του την οικογένεια. Γιατί ο Χασάν είχε μαχαιρώσει τον άντρα της Ευγενίας στο κατώφλι του σπιτιού τους, λίγες μέρες μετά το αιματοκύλισμα της δικής του οικογένειας.

Είχε γυρίσει σούρουπο από τον κάμπο κι είχε βρει το σπίτι τους σκοτεινό. Ούτε φως, ούτε καπνός από το τζάκι. Τον ζώσανε τα φίδια. Η πόρτα ξεχαρβαλωμένη, ορθάνοιχτη. Άναψε μια λάμπα κι η φλόγα της τον έκαψε ολάκερο. Από κείνη την ώρα άρχισε το πιστί. Και δεν ξαναμελέτησε ποτέ το όνομα του Προφήτη...

Ο μικρότερος αδελφός του, μπρούμυτα πάνω στα κούτσουρα, στην αυλή. Ο μεσαίος, ανάσκελα στο κρεβάτι, μισοντυμένος ακόμα. Οι δύο μεγάλες αδελφές του σφιχταγκαλιασμένες μέσα σε μια λίμνη αίματος, μπροστά στη νεκρή φωτιά. Ο γέρος πατέρας του, πεσμένος πάνω στο τραπέζι, και η μάνα στα πόδια του. Δεν έκλαψε. Ούτε δάκρυ. Τους έθαψε κρατώντας όλο το τελετουργικό. Ύστερα κάρφωσε την πόρτα του σπιτιού κι ανέβηκε στο βουνό. Ζώο ανήμερο, την οργή του μόνο οι σπηλιές την αντέχαν.

Καινούργια ζωή

Φουστανέλα δεν είχαν ξαναδεί τα παιδιά. Και στο Μεσολόγγι, άλλο τίποτα! Είδαν και βράκες. Αλλά όχι σαν τις δικές τους, τις κρητικές. Πιο φαρδιές κι αλλιιώτικες αυτές των Επτανήσιων. Στο Μεσολόγγι τρεις χιλιάδες περίπου Επτανήσιοι, κυρίως Κεφαλλονίτες, είχαν μετοικήσει μέχρι το 1900, λόγω των καταστροφικών σεισμών στο νησί τους, και άλλοι χίλιοι περίπου Σουλιώτες και Πελοποννήσιοι. Ντόπιες οικογένειες είχαν μείνει μόνο οκτώ, που σώθηκαν από τη μεγάλη σφαγή – στην Έξοδο. Η ιερή πόλη προσπαθούσε ακόμα να γιατρέψει τις πληγές της, να σταθεί ξανά στα πόδια της. Να προκόψει. Γι' αυτό χρειάζονταν χέρια να δουλέψουν τη

γη, εργάτες για τις αλυκές, εμπόρους και τεχνίτες για την πόλη, μαστόρους και δασκάλους για να χτίσουν και να μάθουν στα παιδιά γράμματα. Οι ντόπιοι ήταν κυρίως ψαράδες. Πολλοί αγωνιστές ανώνυμοι και επώνυμοι έκαναν το Μεσολόγγι νέα τους πατρίδα μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους. Ο Μαυροκορδάτος ήταν από τους πρώτους.

Έτσι, πήγε στο Μεσολόγγι κι η Ευγενία με τα τρία της αγόρια.

Να σωθούν και να δουλέψουν. Να ζήσουν. Να κλείσει ο φαύλος κύκλος του αίματος. Να αρχίσουν νέα ζωή. Με τα πόδια έφτασαν από το λιμάνι στο υποστατικό που θα έπιαναν δουλειά. Ο επιστάτης τους περίμενε να τους κατατοπίσει. Αγέλαστος άνθρωπος, με ματιά καλοσυνάτη όμως. Ο αφέντης τούς περίμενε την επόμενη μέρα στο γραφείο του, στην πόλη. Όταν εμφανίστηκαν την άλλη μέρα τ' αγόρια με τις βράκες και τα στιβάλια στην πλατεία, γέλασαν κι οι πέτρες Τι είναι, μωρέ, ετούτοι οι διαόλοι; Με το βρακί βγήκαν στη ρούγα; Κι οι μπότες; Για κυνήγι κίνησαν; Και δώστου χάχανα και σφυρίγματα. Γλέντι γίνηκε.

«Θα τους βαρέσω, μάνα», είπε ο Σπυρίδων.

«Έχει πέτρες εδώ πά'!» πρόσθεσε ο Νικόλας.

Ο Αναστάσιος κοκκίνισε ως τα αυτιά, δεν μίλησε.

Η Ευγενία τους αγριοκοίταξε μόνο, δεν χρειάστηκε να πει τίποτα.

Τα χρόνια που ακολούθησαν δεν ήταν εύκολα. Έπρεπε να δουλέψουν σκληρά στο κτήμα από το χάραμα ως τη δύση του ήλιου, κι αυτή και οι τρεις γιοι της. Να σκύβουν στις προσταγές του αφέντη, αυτοί που ήταν αφέντες στον τόπο τους. Ν' αντέξουν την υγρασία και το κουνούπι, τους πόνους στα κόκαλα, την απουσία του άντρα προστάτη-πατέρα. Την αναγκαστική απομόνωση και τον προαιώνιο φόβο στα σωθικά, ότι μια νύχτα ο εχθρός θα τους βρει και θα τους ξεκάνει μπαμπέσικα.

Αυτό πίστεψαν, λοιπόν, όταν σκοτώθηκε ο αδελφός τους ο Σπυρίδων με μια μαχαιριά στη σπλήνα. Ότι ήρθαν από την Κρήτη να τους σκοτώσουν.

Έφυγε τότε ο Αναστάσιος να κρυφτεί στα Πλατάνια Μάστρου.

Ο δε Νικόλας έσπευσε ν' αλλάξει το επώνυμό

του. Από Θεοδωράκης σε Μπαρμπετάκης. Εκ των υστέρων αποδείχτηκε ότι εκείνος ο σκοτωμός ήταν τυχαίος.

Κάποιοι αλήτες θέλανε να κλέψουν μια κότα που 'χε κρεμασμένη στο κάρο του ο Σπυρίδων, πηγαίνοντας στις αλυκές, και του επιτέθηκαν. Αυτός αντιστάθηκε με το καμουτσί κι εκείνοι τον μαχαίρωσαν.

Η Ευγενία έχασε τον έναν γιο της κι ήταν σαν να έχασε δύο. Αφού τον Αναστάσιο δεν τον ξανάδε. Της απέμεινε ο Νικόλας, κι ετούτος με ψευδώνυμο. «Ανάθεμα στη βεντέτα, ανάθεμα!» βόγκηξε και δεν έβγαλε ποτέ τα μαύρα.